

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger til lovforslaget

Den tekniske udvikling har medført, at information i stigende grad fremstilles uden for bogtrykkerier og udgives i andre former end traditionelle papirudgaver. Der er derfor behov for at forny den gældende pligtafleveringslov, der er fra 1927, og som alene omfatter bogtrykt materiale.

Baggrund

Pligtaflevering, forstået som en pligt for personer, der fremstiller publikationer mv., til at aflevere eksemplarer til et offentligt bibliotek, har en lang tradition i Danmark. Siden 1697 har det været pålagt først danske forlæggere, fra 1703 bogtrykkere, at aflevere eksemplarer af trykte materialer til Det Kongelige Bibliotek.

Den mest omfattende pligtafleveringslov kom i 1902, hvorved praktisk taget alt trykt materiale blev afleveringspligtigt. Som pligtafleveringsbiblioteker fungerede, udover Det Kongelige Bibliotek, Statsbiblioteket og Universitetsbiblioteket.

Den seneste lov på området er Lov nr. 160 af 1. juli 1927 om pligtig aflevering af tryksager til offentlige biblioteker.

I forhold til 1902-loven havde 1927-loven flere indskrænkninger. Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket fortsatte som pligtafleveringsbiblioteker, mens Universitetsbiblioteket fik en rekvisitionsret. Der var endvidere indskrænkninger med hensyn til arten af afleveringspligtigt materiale og med hensyn til antallet af pligtafleveringseksemplarer.

Der henvises til den mere detaljerede beskrivelse af den gældende ordning i bilag 1.

Om behandlingen af 1927-loven henvises til Rigsdagstidende 1926-27: Landstingstidende 731, 771, 1294, 1318; Folketingstidende 5771, 5800 og 5930; A 4865 og B 1275.

I forbindelse med vedtagelsen af medicansvarsloven i 1991 blev bestemmelserne i den tidligere presselovs § 1 om navngivning af trykkere overført til pligtafleveringslovens § 4, stk. 4-6.

Om behandlingen af medicansvarsloven henvises til Folketingstidende 1990-91, 2. samling: 1544, 2112, 6184, 6536; A 3047 og B 625.

Lovforslaget

Det foreliggende lovforslag tilsigter en modernisering af grundlaget for pligtafleveringsordningen, og der kan i den forbindelse henvises til, at en sådan modernisering i de senere år er blevet gennemført i andre nordiske lande.

Den informationsteknologiske udvikling har understreget nødvendigheden af en sådan modernisering, og en reform på pligtafleveringsområdet indgik derfor i kommissoriet for det udvalg om bibliotekerne i informationssamfundet, som Kulturministeriet nedsatte i juni 1995.

Udvalget har i juni 1996 afgivet en delbetænkning om pligtaflevering, og denne betænkning danner grundlag for lovforslaget.

Betænkningen har været udsendt til høring hos berørte myndigheder, institutioner og organisationer, jf. oversigt nedenfor. Høringssvarene er indgået i den videre bearbejdning af betænkningens forslag.

Det afgørende element i den foreslåede nyordning er, at pligtafleveringen baserer sig på et *udgivelses-kriterium* og ikke som den gældende ordning på fremstillingsmåden. Pligtaflevering vil således komme til at omfatte alle udgivne værker uden hensyn til det medium, der er anvendt ved fremstilling og spredning af værkerne.

Pligtaflevering udstrækkes hermed til at omfatte en række værker, som ikke i dag er afleveringspligtige, men som har stor betydning for kulturarven. Som eksempler kan nævnes værker i fotografisk reproduktion, fonogrammer (plader, kassetter, cd), videogrammer, udgivelser i digital form, mikrofiche og mikrofilm.

Nyordningen indebærer således en udvidelse af pligtafleveringens område, som må anses for nødvendig for at tilgodese formålet med en sådan ordning.

Der er imidlertid også lagt vægt på at tilrettelægge ordningen på en sådan måde, at den bliver så lidt byrdefuld for de berørte kredse som muligt. Man har således fundet det rigtigt, at borgeren foretager aflevering ét sted, hvorefter der vil ske fordeling til de relevante pligtafleveringsinstitutioner, primært Det Kongelige Bibliotek og Statsbiblioteket. Endvidere